

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2011. július 21. *

A C-104/10. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a High Court (Írország) a Bírósághoz 2010. február 24-én érkezett, 2010. január 29-i határozatával terjesztett elő az előtte

Patrick Kelly

és

a **National University of Ireland (University College, Dublin)**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: J. N. Cunha Rodrigues tanácselnök, A. Arabadjiev, A. Rosas (előadó), U. Lohmus és P. Lindh bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,
hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

* Az eljárás nyelve: angol.

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2011. január 13-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a személyesen eljáró P. Kelly,
- a National University of Ireland (University College, Dublin) képviselőjében M. Bolger SC, E. O’Sullivan solicitor megbízásából,
- a német kormány képviselőjében J. Möller, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében M. van Beek és N. Yerrell, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

¹ Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az uniós jog, különösen pedig a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel

és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról szóló, 1976. február 9-i 76/207/EGK tanácsi irányelv (HL L 39., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 187. o.) 4. cikkének, továbbá a nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés esetén a bizonyítási teherről szóló, 1997. december 15-i 97/80/EK tanácsi irányelv (HL 1998. L 14., 6. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 264. o.) 4. cikke (1) bekezdésének, valamint a 76/207 irányelv módosításáról szóló, 2002. szeptember 23-i 2002/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 269., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 255. o.) 1. cikke 3. pontjának értelmezésére vonatkozik.

- 2 E kérelmet a P. Kelly és a National University of Ireland (University College, Dublin) (a továbbiakban: UCD) között azt követően keletkezett jogvita keretében terjesztették elő, hogy az UCD megtagadta az egyik szakképzés résztvevőinek kiválasztási eljárásával kapcsolatos dokumentumok változatlan formában történő hozzáférhetővé tételét.

Jogi háttér

Az uniós szabályozás

A 76/207 irányelv

- 3 A 76/207 irányelv 4. cikke a nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetésre hivatkozva előterjesztett panasz alapjául szolgáló tényállás megvalósulásának időpontjában, vagyis 2002 márciusában és áprilisában hatályos változata szerint így rendelkezett:

„Az egyenlő bánásmód elvének alkalmazása céljából a pályaválasztási tanácsadás, a szakképzés, a magasabb szintű szakképzés, illetve az átképzés minden típusához és minden szintjéhez történő hozzájutás érdekében a tagállamok minden szükséges intézkedést megtesznek annak biztosítására, hogy:

- a) az egyenlő bánásmód elvével ellentétes minden törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezést hatályon kívül helyezzenek;
- b) az egyenlő bánásmód elvével ellentétes minden olyan rendelkezést, amelyet kollektív szerződés, egyéni munkaszerződés, a vállalkozások belső szabályzata, illetve a szabadfoglalkozásúakra vonatkozó szabályok tartalmaznak, semmissé nyilvánítsanak vagy nyilváníthassanak, illetve módosíthassanak;
- c) a pályaválasztási tanácsadáshoz, a szakképzéshez, a magasabb szintű szakképzéshez és az átképzéshez való hozzájutást nemi megkülönböztetés nélkül azonos feltételekkel és azonos szinten kell biztosítani az egyes tagállamokban magánkézben lévő oktatási intézményeknek biztosított szabadság sérelme nélkül.”

4 Ugyanezen irányelv 6. cikke így rendelkezett:

„A tagállamok nemzeti jogrendszerükben meghozzák az ahhoz szükséges rendelkezéseket, hogy minden olyan személy, aki az egyenlő bánásmód elve 3., 4. és 5. cikk szerinti alkalmazásának elmulasztása miatt sérelmet szenved, igényét bírói úton érvényesíthesse, miután az esetleges jogorvoslati lehetőségeket az illetékes hatóságoknál már kimerítette.”

A 2002/73 irányelv

- 5 A 76/207 irányelvet a 2002/73 irányelv módosította, amelynek 2. cikke (1) bekezdésének első albekezdése akként rendelkezik, hogy a tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb 2005. október 5-től megfeleljenek.
- 6 A 2002/73 irányelv hatályon kívül helyezi a 76/207 irányelvnek többek között a 4. cikkét, az 1. cikke 3. pontja pedig az alábbiak szerint állapítja meg a 76/207 irányelv 3. cikkének szövegét:

„(1) Az egyenlő bánásmód elvének alkalmazása azt jelenti, hogy nemi alapon semmiféle hátrányos megkülönböztetés nem állhat fenn a köz- vagy a magánszektorban, ideértve a közigazgatási intézményeket, a következők vonatkozásában:

[...]

- b) hozzájutás a pályaválasztási tanácsadás, a szakképzés, a szakmai továbbképzés és az átképzés, ideértve a szakmai gyakorlatot, minden típusához és szintjéhez;

[...]

(2) E célból a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy:

- a) az egyenlő bánásmód elvével ellentétes minden törvényt, rendeletet vagy közigazgatási rendelkezést hatályon kívül helyezzenek;
- b) az egyenlő bánásmód elvével ellentétes minden olyan rendelkezést, amelyet szerződések, kollektív szerződések, vállalkozások belső szabályzatai, a szabadfoglalkozásúakra, illetve munkavállalói és munkaadói szervezetekre vonatkozó szabályok tartalmaznak, semmissé nyilvánítsanak vagy nyilváníthassanak, illetve módosíthassanak.”

A 97/80 irányelv

- 7 A 97/80 irányelv, amely az átültetési határidejét 2001. január 1-jében határozta meg, a nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés esetén irányadó bizonyítási teherre vonatkozóan állapít meg szabályokat.
- 8 Ezen irányelv (13) preambulumbekzdése szerint a közvetlen vagy a közvetett megkülönböztetésre utaló tények értékelése a nemzeti jogszabályoknak vagy gyakorlatnak megfelelően a nemzeti bíróságok vagy az egyéb illetékes szervek feladata.
- 9 Ugyanezen irányelv (18) preambulumbekzdése értelmében az Európai Közösségek Bírósága úgy határozott, hogy a bizonyítási teherrel kapcsolatos szabályok

módosíthatók, ha a megkülönböztetés valószínűsíthető, és ilyen esetekben az egyenlő bánásmód elvének hatékony alkalmazása érdekében a bizonyítási teher visszaszáll az alperesre, amennyiben a megkülönböztetésről bizonyítékok állnak rendelkezésre.

- 10 Az irányelv 1. cikke szerint ezen irányelv célja, hogy az egyenlő bánásmód elvének megvalósítására, a tagállamok által tett intézkedések hatékonyabbá tételét biztosítsa annak érdekében, hogy minden olyan személy, aki úgy ítéli meg, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt sérelmet szenvedett, igényét bírói úton érvényesíthesse, miután esetleges jogorvoslati lehetőségét az illetékes hatóságoknál már kimerítette.
- 11 A 97/80 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint ezt az irányelvet kell alkalmazni többek között a 76/207 irányelvben említett esetekben.
- 12 A 97/80 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„A tagállamok, nemzeti bírósági rendszerükkel összhangban, megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az alperes legyen köteles azt bizonyítani, hogy az egyenlő bánásmód elvét nem sértették meg, amennyiben valaki úgy ítéli meg, hogy az egyenlő bánásmód elvének alkalmazásának elmulasztása miatt sérelmet szenvedett és bíróság vagy más illetékes hatóság előtt olyan tényekre hivatkozik, amelyekből közvetlen vagy közvetett megkülönböztetésre lehet következtetni.”

A nemzeti szabályozás

- ¹³ Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kiderül, hogy a dokumentumoknak a Circuit Court Rules 57A. rendelkezése 6. §-ának (6) bekezdése alapján történő hozzáférhetővé tételével kapcsolatos elveket úgy kell tekinteni, mint amelyek megfelelnek az iratokba való betekintésre („discovery”) és a dokumentumok megvizsgálására („inspection”) vonatkozó, a Rules of the Circuit 2001–2006 32. rendelkezése és a módosított Rules of the Superior Courts 1986 31. rendelkezése szerinti elveknek.
- ¹⁴ E szabályok értelmében valamely dokumentumba akkor engedélyezhető betekintés, ha bizonyítható, hogy e dokumentum a jogvita által felvetett kérdések szempontjából releváns, nevezetesen pedig, hogy e dokumentum az ügy méltányos elbírálásához szükséges.
- ¹⁵ Annak ellenére, hogy valamely dokumentum mind relevánsnak, mind pedig szükségesnek is tekinthető, annak bemutatása megtagadható többek között akkor, ha e dokumentum „mentességet” élvez vagy bizalmas.
- ¹⁶ Ha összeütközés merül fel egyrészt a dokumentum bemutatásához való jog, másrészt pedig a bizalmas jelleg megóvásának, illetve a bemutatással ellentétes irányú bármely kötelezettség vagy jog védelmének szükségessége között, a jogvitát elbíráló nemzeti bíróságnak egyensúlyt kell teremtenie egyrészt a támasztott követelés jellege, valamint a hivatkozott bizalmasság foka, másrészt pedig az igazságszolgáltatás keretében történő teljes mértékű hozzáférhetővé tételhez fűződő közérdek között.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 17 P. Kelly dublini lakóhellyel rendelkező szakképzett tanár.
- 18 Az UCD felsőoktatási intézmény. A 2002 és 2004 közötti egyetemi tanévekben indított kurzusainak kínálatában szerepelt a „Masters degree in Social Science (Social Worker) mode A” (társadalomtudományi mesterfokozat [szociális munkás], „A” modul) című képzés.
- 19 P. Kelly 2001. december 23-án az e képzésben történő részvétel iránti felvételi kérelmet nyújtott be a fenti egyetemre. A résztvevők kiválasztására irányuló eljárás végén, a 2002. március 15-én kelt levélben tájékoztatták, hogy kérelmét nem fogadták el.
- 20 Mivel P. Kelly elégedetlen volt e döntéssel, 2002 áprilisában nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos hivatalos panaszt tett a Director of the Equality Tribunalnál, azt állítva, hogy ő magasabb képesítéssel rendelkezett, mint az a legalacsonyabb képesítéssel rendelkező női jelentkező, aki felvételt nyert az említett képzésre.
- 21 Az Equality Officer, akit a Director of the Equality Tribunal a P. Kelly által tett panasz kivizsgálásával megbízott, 2006. november 2-án határozatot hozott, amelynek értelmében a panaszosnak nem sikerült bizonyítania a nemi alapon történő egyértelmű hátrányos megkülönböztetést. P. Kelly e határozat ellen jogorvoslattal élt a Circuit Court (körzeti bíróság) előtt.

- 22 P. Kelly 2007. január 4-én a Circuit Court Rules 57A. rendelkezése 6. §-ának (6) bekezdése alapján is kérelmet terjesztett elő, amelyet a Circuit Courthoz továbbítottak, és amelyben azt indítványozta, hogy az UCD nyújtsa be az e kérelemben pontosan megjelölt dokumentumok másolatait („disclosure”; a továbbiakban: hozzáférés iránti kérelem). E kérelem arra irányult, hogy P. Kelly betekinthesse a megőrzött jelentkezési lapoknak, továbbá az azokhoz csatolt vagy azokban foglalt mellékleteknek, valamint azon jelentkezők „pontozólapjainak” a másolataiba, akiknek a jelentkezési lapjait megőrizték.
- 23 A Circuit Court elnöke 2007. március 12-i végzésében elutasította a hozzáférés iránti kérelmet. E végzés ellen P. Kelly március 14-én jogorvoslattal élt a High Court előtt.
- 24 P. Kelly 2007. április 23-án azt is indítványozta, hogy a High Court előzetes döntéshozatal céljából terjesszen kérdéseket az Európai Közösségek Bírósága elé. E nemzeti bíróság 2008. március 14-én megállapította, hogy az előterjesztés idő előtti lenne, mivel még nem határozott arról a kérdésről, hogy a nemzeti jogszabályok alapján engedélyezhető-e hozzáférés a kérdéses dokumentumokhoz. A vizsgálat lefolytatása után a High Court arra a következtetésre jutott, hogy e jogszabályok értelmében az UCD nem volt köteles változatlan formában hozzáférhetővé tenni azokat a dokumentumokat, amelyek vonatkozásában P. Kelly betekintés engedélyezését kérte.
- 25 Mivel a High Courtnak kétségei voltak afelől, hogy a hozzáférés iránti kérelem elutasítása összhangban van-e az uniós joggal, vagy sem, akként határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Feljogosítja-e a [...] 97/80 [...] irányelv 4. cikkének (1) bekezdése a szakképzésre jelentkezőt – aki úgy ítéli meg, hogy az egyenlő bánásmód elvének vele szembeni alkalmazásának elmulasztása miatt utasították el a szakképzésben való

részvételét – arra, hogy információhoz jusson a szóban forgó kurzus többi jelentkezőjének – különösen a felvételt nyert jelentkezőknek – a képesítéséről, hogy így a jelentkező a »bírószág vagy más illetékes hatóság előtt olyan tényekre hivatkozhasson, amelyekből közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetésre lehet következtetni«?

- 2) Feljogosítja-e a [...] 76/207 [...] irányelv 4. cikke a szakképzésre jelentkezőt – aki úgy ítéli meg, hogy megtagadták tőle a szakképzésben »azonos feltételekkel« történő részvételt, és »nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés« áldozatává vált a szakképzésben való részvétel szempontjából – arra, hogy a kurzus szervezőjének birtokában lévő információhoz jusson a szóban forgó kurzus többi jelentkezőjének, különösen a felvételt nyert jelentkezőknek a képesítéséről?

- 3) Feljogosítja-e a »nemi alapon történő bármilyen közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést« a szakképzéshez történő »hozzájutás« vonatkozásában megtiltó [...] 2002/73 [...] irányelv [1. cikkének 3. pontja] a szakképzésre jelentkezőt – aki azt kifogásolja, hogy »nemi alapon« történő hátrányos megkülönböztetés érte a szakképzésben való részvétel szempontjából – arra, hogy a kurzus szervezőjének birtokában lévő információhoz jusson a szóban forgó kurzus többi jelentkezőjének, különösen a felvételt nyert jelentkezőknek a képesítéséről?

- 4) Különbözik-e az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése szerinti kötelezettség jellege a felek általi peranyag-szolgáltatás elvére épülő igazságszolgáltatási rendszerű tagállamban (a hivatalbóli eljáráson alapuló igazságszolgáltatási rendszerével összehasonlítva), és ha igen, mely tekintetben?

- 5) A fent említett irányelvek által biztosított információkhoz való hozzáférés jogát csorbíthatja-e a bizalmas kezelésre vonatkozó nemzeti és [uniós] jogszabályok alkalmazása?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- ²⁶ Első kérdésével a kérdéseket előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi, hogy a 97/80 irányelv 4. cikkének (1) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy az a szakképzésre jelentkező azon személy számára, aki úgy ítéli meg, hogy az e szakképzéshez való hozzájutást azért tagadták meg tőle, mert nem tartották tiszteletben az egyenlő bánásmód elvét, jogot biztosít ahhoz, hogy hozzáférjen az említett képzés szervezőjének birtokában lévő, az e képzés többi jelentkezőjének képesítéseivel kapcsolatos információkhoz, annak érdekében, hogy módjában álljon az e rendelkezés szerinti „olyan tényekre” hivatkozni, „amelyekből közvetlen vagy közvetett [hátrányos] megkülönböztetésre lehet következtetni”.

A felek érvei

- ²⁷ P. Kelly azt állítja, hogy a 97/80 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése azon személy számára, aki úgy ítéli meg, hogy vele szemben nem tartották tiszteletben az egyenlő bánásmód elvét, jogot biztosít az olyan információkhoz való hozzáféréshez, amelyek – feltételezve, hogy ezt az elvet tévesen mulasztották el vele szemben alkalmazni – a nemzeti bíróságok vagy egyéb illetékes szervek előtt alátámasztják vagy segítenek alátámasztani azokat a tényeket, amelyekből közvetlen vagy közvetett

hátrányos megkülönböztetésre lehet következtetni. Valamely szakképzés azon jelentkezője esetében, aki úgy ítéli meg, hogy vele szemben nem tartották tiszteletben az említett elvet, mindez magában foglalja a többi jelentkező képesítéseivel kapcsolatos információkat.

- 28 A német kormány azt állítja, hogy a 97/80 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése nem tartalmaz semmilyen utalást az információhoz való jog biztosítására vonatkozóan. E rendelkezés, mint azt az UCD és az Európai Bizottság is állítja, azokat a feltételeket szabályozza, amelyek mellett a bizonyítási teher a felperesről az alperesre hárul. Szerintük az ilyen áthárulásra csak azokban az esetekben kerül sor, amelyekben a pályázó ezt megelőzően már bizonyította azokat a tényeket, amelyek alapján közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetésre lehet következtetni.

A Bíróság álláspontja

- 29 A 97/80 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az alperes legyen köteles azt bizonyítani, hogy az egyenlő bánásmód elvét nem sértették meg, amennyiben valaki úgy ítéli meg, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt sérelmet szenvedett, és bíróság vagy más illetékes hatóság előtt olyan tényekre hivatkozik, amelyekből közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetésre lehet következtetni (lásd a C-196/02. sz. Nikoloudi-ügyben 2005. március 10-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-1789. o.] 68. pontját).
- 30 Így első lépésben annak a személynek kell bizonyítania azokat a tényeket, amelyekből közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetésre lehet következtetni, aki úgy ítéli meg, hogy vele szemben nem tartották tiszteletben az egyenlő bánásmód elvét. Az alperesnek csak második lépésben, vagyis kizárólag akkor kell bizonyítania, hogy

nem sértette meg a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét, ha a fent említett személy bizonyította az ilyen tényeket.

- 31 Ezzel összefüggésben a 97/80 irányelv (13) preambulumbekkezdéséből következik, hogy a közvetlen vagy a közvetett hátrányos megkülönböztetésre utaló tények értékelése a nemzeti jogszabályoknak és/vagy gyakorlatnak megfelelően a nemzeti bíróságok vagy az egyéb illetékes szervek feladata.
- 32 Következésképpen a kérdéseket előterjesztő bíróság vagy egyéb illetékes írországi szerv feladata, hogy az írországi jogszabályoknak és/vagy nemzeti gyakorlatnak megfelelően mérlegelje, hogy P. Kelly bizonyította-e azokat a tényeket, amelyekből közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetésre lehet következtetni.
- 33 Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a 97/80 irányelv az 1. cikke szerint annak biztosítására irányul, hogy hatékonyabbá tegye a tagállamok által az egyenlő bánásmód elve alapján annak érdekében tett intézkedéseket, hogy minden olyan személy, aki úgy ítéli meg, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt sérelmet szenvedett, igényét bírói úton érvényesíthesse, miután esetleges jogorvoslati lehetőségét az illetékes hatóságoknál már kimerítette.
- 34 Ezért, jóllehet az irányelv 4. cikkének (1) bekezdése azon személy számára, aki úgy ítéli meg, hogy vele szemben nem tartották tiszteletben az egyenlő bánásmód elvét, nem biztosít kifejezett jogot az információkhoz annak érdekében történő hozzáféréshez, hogy módjában álljon az e rendelkezés szerinti „olyan tényekre” hivatkozni, „amelyekből közvetlen vagy közvetett [hátrányos] megkülönböztetésre lehet következtetni”, ez nem változtat azon, hogy nem zárható ki, hogy amennyiben az alperes az

ilyen tények bizonyítása keretében megtagadja az információnyújtást, ez veszélyeztetheti az irányelv céljának megvalósítását, ezáltal pedig megfoszthatja többek között az említett rendelkezést a hatékony érvényesülésétől.

- 35 Ezzel összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy a tagállamok nem alkalmazhatnak olyan szabályozást, amely veszélyeztetheti a valamely irányelv által követett célok megvalósítását, és ennél fogva megfoszthatja azt hatékony érvényesülésétől (lásd a C-61/11. PPU. sz. El Dridi ügyben 2011. április 28-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-3015. o.] 55. pontját).
- 36 Az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének második és harmadik albekezdése értelmében ugyanis a tagállamok többek között „a Szerződésekből, illetve az Unió intézményeinek intézkedéseiből eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében megteszik a megfelelő általános vagy különös intézkedéseket”, és „tartózkodnak minden olyan intézkedéstől, amely veszélyeztetheti az Unió célkitűzéseinek megvalósítását”, beleértve az irányelvek által kitűzött célokat is (a fent hivatkozott El Dridi ügyben hozott ítélet 56. pontja).
- 37 Jelen esetben ugyanakkor az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy jóllehet a Circuit Court elnöke elutasította a hozzáférés iránti kérelmet, meg kell állapítani, hogy az UCD indítványozta, hogy bocsássák P. Kelly rendelkezésére az általa kért információk egy részét, amit P. Kelly nem vitat.
- 38 Ezért az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 97/80 irányelv 4. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az a szakképzésre jelentkező azon személy számára, aki úgy ítéli meg, hogy az e szakképzéshez való hozzájutást azért tagadták meg tőle, mert nem tartották tiszteletben az egyenlő bánásmód elvét, nem biztosít jogot ahhoz, hogy hozzáférjen az említett képzés szervezőjének birtokában lévő, az e képzés többi jelentkezőjének képesítéseivel kapcsolatos információkhoz, annak érdekében, hogy módjában álljon az e rendelkezés szerinti „olyan tényekre” hivatkozni, „amelyekből közvetlen vagy közvetett [hátrányos] megkülönböztetésre lehet következtetni”.

- 39 Ugyanakkor nem zárható ki, hogy amennyiben az alperes az ilyen tények bizonyítása keretében megtagadja az információnyújtást, ez veszélyeztetheti az irányelv céljának megvalósítását, ezáltal pedig megfoszthatja többek között az irányelv 4. cikkének (1) bekezdését a hatékony érvényesülésétől. A kérdéseket előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni, hogy az alapügyben ez a helyzet áll-e fenn.

A második és a harmadik kérdésről

- 40 Második és harmadik kérdésével, amelyeket együtt kell megvizsgálni, a kérdéseket előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi, hogy a 76/207 irányelv 4. cikkét, illetve a 2002/73 irányelv 1. cikkének 3. pontját akként kell-e értelmezni, hogy azok a szakképzésre jelentkező számára biztosítják a jogot ahhoz, hogy hozzáférjen az említett képzés szervezőjének birtokában lévő, az e képzés többi jelentkezőjének képesítéseivel kapcsolatos információkhoz, akár abban az esetben, ha e jelentkező úgy ítéli meg, hogy az említett szakképzéshez nem juthatott a többi jelentkezővel azonos feltételekkel hozzá, és az e 4. cikk szerinti, nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés áldozatává vált, akár pedig abban az esetben, ha e jelentkező azt kifogásolja, hogy az e szakképzéshez való hozzájutással kapcsolatban a fenti 1. cikk 3. pontja szerinti, nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés áldozatává vált.

A felek érvei

- 41 P. Kelly úgy véli, hogy a 76/207 irányelv 4. cikke, valamint a 2002/73 irányelv 1. cikkének 3. pontja azon személy számára, aki úgy ítéli meg, hogy a valamely szakképzéshez való hozzájutást nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés következtében tagadták meg tőle, jogot biztosít ahhoz, hogy a szóban forgó szakképzés többi jelentkezőjének képesítéseivel kapcsolatban információkat szerezzen.

- 42 A német kormány és a Bizottság azt állítja, hogy az említett rendelkezések a nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés tilalmával kapcsolatos anyagi jogi szabályoknak minősülnek, és nem érintenek eljárásjogi kérdéseket. Megítélésük szerint e rendelkezések megfogalmazása nem kellően konkrét ahhoz, hogy azokból valamely meghatározott intézkedés megtételéhez való jog, így például az információhoz való jog levezethető legyen.

A Bíróság álláspontja

- 43 A 76/207 irányelv 4. cikkének, illetve a 2002/73 irányelv 1. cikke 3. pontjának megfogalmazásából nem következik, hogy a szakképzésre jelentkezőnek joga lenne hozzáférni az említett képzés szervezőjének birtokában lévő, az e képzés többi jelentkezőjének képesítéseivel kapcsolatos információkhoz.
- 44 A 76/207 irányelv 4. cikkének c) pontja ugyanis akként rendelkezik, hogy az egyenlő bánásmód elvének a szakképzés minden típusához és minden szintjéhez történő hozzájutással összefüggő alkalmazása magában foglalja, hogy a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a szakképzéshez való hozzájutást nemi alapon történő megkülönböztetés nélkül azonos feltételekkel és azonos szinten kell biztosítani, az egyes tagállamokban magánkézben lévő oktatási intézményeknek biztosított szabadság sérelme nélkül.
- 45 Ami a 2002/73 irányelv 1. cikkének 3. pontját illeti, az akként rendelkezik, hogy az egyenlő bánásmód elvének alkalmazása azt jelenti, hogy a pályaválasztási tanácsadás, a szakképzés, a szakmai továbbképzés és az átképzés – ideértve a szakmai gyakorlatot – minden típusához és szintjéhez való hozzájutás vonatkozásában nemi alapon semmiféle közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés nem állhat fenn a köz- vagy a magánszektorban, ideértve a közigazgatási intézményeket. E célból a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az egyenlő

bánásmód elvével ellentétes minden törvényt, rendeletet vagy közigazgatási rendelkezést hatályon kívül helyezzenek.

- ⁴⁶ Az említett rendelkezések ugyanis a képzéshez való hozzájutással kapcsolatban az egyenlő bánásmód elvének alkalmazását hivatottak megvalósítani, viszont az EUMSZ 288. cikk harmadik bekezdésének megfelelően a forma és az eszközök megválasztásával összefüggésben a nemzeti hatóságokra hagyják az ahhoz szükséges intézkedések megtételére irányuló hatáskört, hogy az említett elvvel ellentétes „minden törvényt, rendeletet vagy közigazgatási rendelkezést” hatályon kívül helyezzenek.
- ⁴⁷ Így az említett rendelkezésekből nem vezethető le olyan különleges kötelezettség, amelynek értelmében a valamely szakképzésre jelentkező számára lehetővé kellene tenni az e szakképzés többi jelentkezőjének képesítésével kapcsolatos információkhoz való hozzáférést.
- ⁴⁸ Ezért a második és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 76/207 irányelv 4. cikkét, illetve a 2002/73 irányelv 1. cikkének 3. pontját akként kell értelmezni, hogy azok a szakképzésre jelentkező számára nem biztosítják a jogot ahhoz, hogy hozzáférjen az említett képzés szervezőjének birtokában lévő, az e képzés többi jelentkezőjének képesítéseivel kapcsolatos információkhoz, akár abban az esetben, ha e jelentkező úgy ítéli meg, hogy az említett szakképzéshez nem juthatott a többi jelentkezővel azonos feltételekkel hozzá, és az e 4. cikk szerinti, nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés áldozatává vált, akár pedig abban az esetben, ha e jelentkező azt kifogásolja, hogy az e szakképzéshez való hozzájutással kapcsolatban a fenti 1. cikk 3. pontja szerinti, nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés áldozatává vált.

Az ötödik kérdésről

49 Ötödik kérdésével, amelyet a negyedik kérdés előtt kell megvizsgálni, a kérdéseket előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy az információkhoz való hozzáférésnek a 76/207, a 97/80 és a 2002/73 irányelv által biztosított jogát korlátozhatják-e a bizalmas kezelésre vonatkozó uniós vagy nemzeti jogszabályok.

50 Tekintettel az első három kérdésre adott válaszra, valamint figyelembe véve, hogy a Bíróságnak az EUMSZ 267. cikkben szabályozott eljárás keretében nincs hatásköre a nemzeti jog értelmezésére, mivel az kizárólag a kérdést előterjesztő bíróságra tartozik (lásd a C-53/04. sz., Marrosu és Sardino ügyben 2006. szeptember 7-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-7213. o.] 54. pontját, valamint a C-250/09. és C-268/09. sz., Georgiev egyesített ügyekben 2010. november 18-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-11869. o.] 75. pontját), az ötödik kérdést akként kell érteni, hogy a kérdéseket előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi, hogy azt az esetleges jogot, hogy a valamely szakképzés szervezőjének birtokában lévő, az e szakképzés jelentkezőinek képesítéseire vonatkozó információkhoz való hozzáférés érdekében hivatkozni lehessen az első három kérdésben említett irányelvek valamelyikére, korlátozhatják-e a bizalmas kezelésre vonatkozó uniós jogszabályok.

A felek érvei

51 P. Kelly úgy véli, hogy az olyan jogot, amelyet jogilag kötelező erejű uniós aktus – így többek között az EUMSZ 288. cikk harmadik bekezdésében foglalt meghatározás szerinti irányelv – biztosít, nem valamely nemzeti jogszabály vagy annak végrehajtása, hanem kizárólag másik, jogilag kötelező erejű uniós aktus korlátozhatja.

- 52 Az UCD, valamint a német kormány azt állítja, hogy e kérdést kizárólag másodlagosan kell megválaszolni, hiszen az információhoz való jog abban a formájában, ahogyan azt az alapügy felperese körülírja, a 76/207 irányelv 4. cikke, illetve a 2002/73 irányelv 1. cikkének 3. pontja értelmében nem létezik. Mindazonáltal, ha a Bíróság arra a következtetésre jutna, hogy e rendelkezések P. Kelly számára ilyen jogot biztosítanak, a bizalmas kezelés – amely az uniós jogban elismert fogalom, és amely több uniós aktusban szerepel – elsőbbséget élvez ezen információhoz való joggal szemben.

A Bíróság álláspontja

- 53 Mindjárt az elején emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság a jelen ítélet 38. pontjában megállapította, hogy a 97/80 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése a szakképzésre jelentkező azon személy számára, aki úgy ítéli meg, hogy az e szakképzéshez való hozzájutást azért tagadták meg tőle, mert nem tartották tiszteletben az egyenlő bánásmód elvét, nem biztosít jogot ahhoz, hogy hozzáférjen az említett képzés szervezőjének birtokában lévő, az e képzés többi jelentkezőjének képesítéseivel kapcsolatos információkhoz, annak érdekében, hogy módjában álljon az e rendelkezés szerinti „olyan tényekre” hivatkozni, „amelyekből közvetlen vagy közvetett [hátrányos] megkülönböztetésre lehet következtetni.
- 54 Mindazonáltal a jelen ítélet 39. pontjában az is megállapítást nyert, hogy nem zárható ki, hogy amennyiben az alperes az ilyen tények bizonyítása keretében teljes mértékben megtagadja az információnyújtást, ez veszélyeztetheti a 97/80 irányelv céljának megvalósítását, ezáltal pedig megfoszthatja többek között az említett 4. cikk (1) bekezdését a hatékony érvényesülésétől.
- 55 Az ilyen körülmények mérlegelése során a nemzeti bíróságoknak vagy az egyéb illetékes szerveknek figyelembe kell venniük a bizalmas kezelésre vonatkozó, az olyan uniós jogi aktusokból eredő szabályokat, mint a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995.

október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 281., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 15. kötet, 355. o.), valamint a 2009. november 25-i 2009/136/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 337., 11. o.) módosított, az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 201., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 514. o.). A személyes adatok védelméről az Európai Unió Alapjogi Chartájának 8. cikke is rendelkezik.

- 56 Ezért az ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy amennyiben a szakképzésre jelentkező hivatkozhat a 97/80 irányelvre annak érdekében, hogy hozzáférjen a képzés szervezőjének birtokában lévő, az e képzés többi jelentkezőjének képesítéseire vonatkozó információkhoz, e hozzáférési jogot korlátozhatják a bizalmas kezelésre vonatkozó uniós jogszabályok.

A negyedik kérdésről

- 57 Negyedik kérdésével a kérdéseket előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy különbözik-e az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése szerinti kötelezettség jellege aszerint, hogy az érintett tagállam igazságszolgáltatási rendszere a felek általi peranyag-szolgáltatás elvére épül, vagy pedig a hivatalbóli eljáráson alapul, és ha igen, mely tekintetben.

A felek érvei

- 58 P. Kelly azt állítja, hogy a felek általi peranyag-szolgáltatás elvére épülő igazságszolgáltatási rendszerben eljáró bíróság azon kötelezettsége, hogy előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjesszen a Bíróság elé, szélesebb körű az olyan tagállamban eljáró bíróság ilyen kötelezettségénél, amelynek igazságszolgáltatási rendszere hivatalbóli

eljáráson alapul, mivel a felek általi peranyag-szolgáltatás elvére épülő igazságszolgáltatási rendszerben az eljárás formáját, tartalmát és ütemezését a felek határozzák meg, nem pedig maga a bíróság. Így az ilyen igazságszolgáltatási rendszerben a nemzeti bíróság nem módosíthatja lényegesen a felek valamelyike által felhozott kérdést, illetve nem terjesztheti a Bíróság elé a saját véleményét azzal kapcsolatban, hogy a kérdést hogyan kell megválaszolni.

- 59 Az UCD, a német kormány és a Bizottság egyetértene abban, hogy az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése szerinti kötelezettség jellege nem függ a tagállamok igazságszolgáltatási rendszereinek sajátos jellemzőitől. Ezenkívül a 283/81. sz., Cilfit és társai ügyben 1982. október 6-án hozott ítéletből (EBHT 1982., 3415. o.) következik, hogy a nemzeti bíróság feladata eldönteni, hogy kell-e, adott esetben pedig milyen formában kell előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket előterjeszteni.

A Bíróság álláspontja

- 60 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából következik, hogy az EUMSZ 267. cikk olyan előzetes döntéshozatali mechanizmusról rendelkezik, amelynek célja megelőzni a nemzeti bíróságok által alkalmazandó uniós jog értelmezésén belüli eltéréseket, és biztosítani az említett jog alkalmazását azáltal, hogy olyan eszközt ad a nemzeti bíróságnak, amellyel kiküszöbölhetők az abból a követelményből fakadó nehézségek, hogy az uniós jognak teljes érvényesülést kell biztosítani a tagállamok igazságszolgáltatási rendszerein belül (lásd ebben az értelemben az 1/09. sz. ügyben adott vélemény [EBHT 2011., I-1137. o.] 83. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 61 Az EUMSZ 267. cikk ugyanis felhatalmazza – adott esetben kötelezi – a nemzeti bíróságokat arra, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesszenek elő akkor, amikor a bíróság akár hivatalból, akár a felek kérelmére megállapítja, hogy a jogvita érdeme az e cikk első bekezdésében felsorolt kérdések valamelyikére vonatkozik. Ebből következően a nemzeti bíróságok a lehető legszélesebb lehetőséggel rendelkeznek arra, hogy a Bírósághoz forduljanak, ha azt állapítják meg, hogy az előttük folyamatban lévő ügyben az uniós jog valamely rendelkezésének értelmezésére vagy érvényességére vonatkozó kérdés merül fel, amelyről határozniuk kell (lásd többek között a C-210/06. sz. Cartesio-ügyben 2008. december 16-án hozott ítélet [EBHT 2008.,

I-9641. o.] 88. pontját, valamint a C-188/10. és C-189/10. sz., Melki és Abdeli egyesített ügyekben 2010. június 22-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-5667. o.] 41. pontját).

- ⁶² Emellett a Bíróság már kimondta, hogy az EUMSZ 267. cikkel bevezetett rendszer annak érdekében, hogy biztosítsa az uniós jog egységes értelmezését a tagállamokban, közvetlen együttműködést hoz létre a Bíróság és a nemzeti bíróságok között egy, a felek kezdeményezésétől független eljárás keretében (lásd többek között a fent hivatkozott Cartesio-ügyben hozott ítélet 90. pontját).
- ⁶³ Ezzel összefüggésben az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a bíróságok közötti párbeszédre alapul, amelynek kezdeményezése teljes mértékben a nemzeti bíróságnak az említett kérelem helytállóságára és szükségességére vonatkozó mérlegelésétől függ (a fent hivatkozott Cartesio-ügyben hozott ítélet 91. pontja).
- ⁶⁴ Ezért, ha a nemzeti bíróság feladata mérlegelni, hogy valamely uniós jogi rendelkezés értelmezése szükséges-e ahhoz, hogy lehetővé váljék számára az előtte folyamatban lévő jogvita elbírálása, az EUMSZ 267. cikkben szabályozott eljárás mechanizmusára tekintettel ugyanezen bíróság feladata annak eldöntése is, hogy e kérdéseket hogyan kell megfogalmazni.
- ⁶⁵ Jóllehet a kérdéseket előterjesztő bíróság felhívhatja az előtte folyamatban lévő eljárásban részes feleket, hogy tegyenek javaslatot a kérdések szövegére, amit azok megfogalmazása során figyelembe lehet venni, ez nem változtat azon, hogy egyedül e bíróság feladata végleges döntést hozni mind e kérdések formájáról, mind pedig azok tartalmáról.

- ⁶⁶ Következésképpen a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése szerinti kötelezettség jellege nem különbözik aszerint, hogy az érintett tagállam igazságszolgáltatási rendszere a felek általi peranyag-szolgáltatás elvére épül, vagy pedig a hivatalbóli eljáráson alapul.

A költségekről

- ⁶⁷ Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés esetén a bizonyítási teherről szóló, 1997. december 15-i 97/80/EK tanácsi irányelv 4. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az a szakképzésre jelentkező azon személy számára, aki úgy ítéli meg, hogy az e szakképzéshez való hozzájutást azért tagadták meg tőle, mert nem tartották tiszteletben az egyenlő bánásmód elvét, nem biztosít jogot ahhoz, hogy hozzáférjen az említett képzés szervezőjének birtokában lévő, az e képzés többi jelentkezőjének képesítéseivel kapcsolatos információkhoz, annak érdekében, hogy módjában álljon az e rendelkezés szerinti „olyan tényekre” hivatkozni, „amelyekből közvetlen vagy közvetett [hátrányos] megkülönböztetésre lehet következtetni”.

Ugyanakkor nem zárható ki, hogy amennyiben az alperes az ilyen tények bizonyítása keretében megtagadja az információnyújtást, ez veszélyeztetheti

az irányelv céljának megvalósítását, ezáltal pedig megfoszthatja többek között az irányelv 4. cikkének (1) bekezdését a hatékony érvényesülésétől. A kérdéseket előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni, hogy az alapügyben ez a helyzet áll-e fenn.

- 2) A férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról szóló, 1976. február 9-i 76/207/EGK tanácsi irányelv 4. cikkét, illetve a 76/207 irányelv módosításáról szóló, 2002. szeptember 23-i 2002/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének 3. pontját akként kell értelmezni, hogy azok a szakképzésre jelentkező számára nem biztosítják a jogot ahhoz, hogy hozzáférjen az említett képzés szervezőjének birtokában lévő, az e képzés többi jelentkezőjének képesítéseivel kapcsolatos információkhoz, akár abban az esetben, ha e jelentkező úgy ítéli meg, hogy az említett szakképzéshez nem juthatott a többi jelentkezővel azonos feltételekkel hozzá, és az e 4. cikk szerinti, nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés áldozatává vált, akár pedig abban az esetben, ha e jelentkező azt kifogásolja, hogy az e szakképzéshez való hozzájutással kapcsolatban a fenti 1. cikk 3. pontja szerinti, nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés áldozatává vált.
- 3) Amennyiben a szakképzésre jelentkező hivatkozhat a 97/80 irányelvre annak érdekében, hogy hozzáférjen a képzés szervezőjének birtokában lévő, az e képzés többi jelentkezőjének képesítéseire vonatkozó információkhoz, e hozzáférési jogot korlátozhatják a bizalmas kezelésre vonatkozó uniós jogszabályok.
- 4) Az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése szerinti kötelezettség jellege nem különbözik aszerint, hogy az érintett tagállam igazságszolgáltatási rendszere a felek általi peranyag-szolgáltatás elvére épül, vagy pedig a hivatalbóli eljáráson alapul.

Aláírások